

УДК 343.13(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.4.71>

О. О. Нагорнюк-Данилюк

кандидат юридичних наук,
викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Національної академії внутрішніх справ

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КЛОПОТАННЯ ПРОКУРОРА ПРО ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ЙОГО РОЗГЛЯД

У статті наголошено, що діяльність прокурора щодо застосування інституту клопотань є багатосторонньою та системною, оскільки, з одного боку, такий суб'єкт є учасником, який має право заявляти клопотання особисто як сторона кримінального провадження, а з іншого – під час здійснення процесуального керівництва досудовим розслідуванням є посадовою особою, уповноваженою на розгляд і вирішення клопотань інших учасників, а також на погодження/відмову в погодженні клопотань слідчого чи дізнавача. Зауважено, що зміна назви документа з «подання» на «клопотання» стала позитивним моментом у контексті забезпечення принципу рівності, особливо враховуючи те, що забезпечення процесуальної рівності та змагальності сторін у кримінальному провадженні визначалося одним з основних напрямів реформування кримінального судочинства. На підставі аналізу судової практики розгляду клопотань про здійснення спеціального судового провадження встановлено типові недоліки змісту таких клопотань, що впливають на результат розгляду і найчастіше зумовлюють прийняття судом рішення про відмову в здійсненні спеціального судового провадження. З'ясовано, що серед проблемних питань, які потребують вирішення під час підготовки до судового розгляду, необхідно звернути увагу на клопотання прокурора про здійснення спеціального судового провадження, а саме законодавчо визначити процесуальні вимоги до такого клопотання. Отже, під час складання клопотання про здійснення спеціального судового провадження прокурорам слід більш ретельно підходити до обґрунтування необхідності проведення такого провадження. Також необхідно подавати вичерпний перелік документів, які підтверджують: факт умисного ухилення особи від кримінальної відповідальності; факт оголошення особи в міжнародний розшук; обізнаність особи щодо кримінального провадження.

Ключові слова: спеціальне кримінальне провадження, спеціальне судове провадження, клопотання, прокурор, підозрюваний, слідчий суддя, судове засідання.

Актуальність теми. Проблематика статті зумовлена зростанням кількості кримінальних проваджень, у яких підозрювані (обвинувачені) переховуються від органів досудового розслідування та суду, зокрема в умовах збройної агресії, масової міграції населення, а також діяльності учасників організованих злочинних угруповань і воєнних злочинців [1]. У таких умовах забезпечення ефективного кримінального переслідування стає неможливим без застосування механізмів спеціального судового провадження (in absentia), передбаченого главою 24-1

Кримінального процесуального кодексу (КПК) України.

Водночас, процесуальні вимоги до клопотання прокурора про здійснення спеціального судового провадження, а також порядок його розгляду судом залишаються складними та недостатньо дослідженими як у правозастосовній, так і в науковій площині. Відсутність усталеної практики, неоднозначне тлумачення окремих положень КПК України (зокрема, щодо належного повідомлення підозрюваного, необхідності підтвердження умисного ухилення від участі у провадженні,

забезпечення права на захист) створює ризики порушення прав особи та може спричинити визнання вироків такими, що не відповідають вимогам справедливого судового розгляду.

У зв'язку з цим, особливої значущості набуває деталізоване вивчення структури, змісту та доказового наповнення клопотання прокурора, а також аналіз судової практики його розгляду, з метою:

вироблення чітких критеріїв правомірного ініціювання *in absentia*-провадження; забезпечення дотримання принципу змагальності;

гарантування належного захисту прав сторін процесу;

уніфікації застосування новел процесуального законодавства.

Таким чином, дослідження процесуальних вимог до клопотання прокурора про здійснення спеціального судового провадження та порядку його розгляду є вкрай актуальним як з точки зору реалізації публічного інтересу в ефективному переслідуванні осіб, які переховуються від правосуддя, так і з погляду забезпечення дотримання засад верховенства права, права на справедливий суд та гарантій захисту від зловживання державною владою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання правової регламентації та практичної реалізації інституту спеціального кримінального провадження були предметом наукових дискусій вітчизняних вчених-процесуалістів, а саме О. Бабаєвої, Г. Власової, Н. Глинської, І. Гловюк, М. Макарова, В. Рожнової, Г. Матвієвської, В. Михайленка, Д. Пешого, Р. Савонюка, І. Сливича, А. Столітнього, Л. Удалової та ін.

Напрацювання вчених-процесуалістів формують теоретичне підґрунтя дослідження спеціального кримінального провадження. Однак, сьогодні кримінальна процесуальна наука потребує поглибленого розгляду механізму до клопотання прокурора про здійснення спеціального судового провадження та його розгляду.

Виклад основного матеріалу. Передбачений КПК України механізм заявлення клопотань та їх вирішення уповноваженою особою/органом є дієвим та ефективним засобом реалізації учасни-

ками кримінального провадження їх прав і законних інтересів, а також забезпечення здійснення завдань кримінального провадження, визначених у ст. 2 КПК України [2, с. 5–6]. За чинним законодавством значно посилено роль і значення клопотань у кримінальному провадженні – збільшено їх обсяг (з'явилися нові види, зокрема, щодо здійснення спеціального судового провадження), детально регламентовано форму та складові окремих видів клопотань і порядок їх розгляду тощо.

Відповідно до ч. 3 ст. 323 КПК України судовий розгляд у кримінальному провадженні щодо злочинів, зазначених у ч. 2 ст. 297-1 КПК України, може здійснюватися за відсутності обвинуваченого (*in absentia*), крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності (спеціальне судове провадження) та/або оголошений в міжнародний розшук, а також щодо злочину, вчиненого підозрюваним, стосовно якого уповноваженим органом прийнято рішення про передачу його для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся [3]. За наявності таких обставин за клопотанням прокурора до якого додаються матеріали про те, що обвинувачений знав або повинен був знати про розпочате кримінальне провадження, суд постановляє ухвалу про здійснення спеціального судового провадження стосовно такого обвинуваченого [3].

Виходить так, що прокурор, з одного боку, є учасником, який має право заявляти клопотання особисто як сторона кримінального провадження. З іншого боку, прокурор під час здійснення ним процесуального керівництва досудовим розслідуванням є посадовою особою, уповноваженою на розгляд і вирішення клопотань інших учасників, а також на погодження/відмову у погодженні клопотань слідчого (дізнавача) до слідчого судді. Відтак діяльність прокурора щодо застосування інституту клопотань є багатосторонньою та системною [2, с. 5].

На нашу думку, зміна назви документа з «подання» на «клопотання» стала позитивним моментом у контексті забезпечення принципу рівності, особливо враховуючи те, що забезпечення процесуальної рівності та змагальності сторін у кримінальному провадженні визначалося одним із основних напрямів реформування кримінального судочинства. Проте, як вже було зазначено у попередніх підрозділах КПК України 2012 року (як і 1960 року) не містить визначення поняття «клопотання». Втім, як зазначається у науковій літературі, максимально можлива та розумно достатня наявність роз'яснень значення термінів, вжитих у КПК України, сприятиме не лише успішному виконанню завдань кримінального провадження, а й більш надійному захисту прав і законних інтересів суб'єктів, які беруть участь у ньому [4].

Враховуючи те, що спеціальне судове провадження здійснюється на підставі ухвали суду за результатами розгляду відповідного клопотання прокурора, необхідно звернути безпосередню увагу на таке клопотання, оскільки, на відміну від клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, законодавець не закріплює до нього певних вимог, окрім, як зазначено вище, обов'язку прокурора додати до клопотання матеріали про те, що обвинувачений знав або повинен був знати про розпочате щодо нього кримінальне провадження.

Досить поширеною в сучасних правових реаліях є думка, що участь судді в процесі надання дозволу на проведення спеціального судового провадження є формальною, що суддя просто ставить свій підпис на рішенні прокурора, не перевіряючи при цьому обґрунтованість клопотання й реальну необхідність проведення такого провадження.

На користь цього твердження свідчать приклади з практики, коли суд при розгляді клопотань прокурора про здійснення спеціального судового провадження не перевіряв обґрунтованість підозри, факту ухилення обвинуваченого від кримінальної відповідальності, обґрунтовуючи це тим, що у межах даного провадження проводилось спеціальне досудове розслі-

дування, відтак дані обставини були предметом ретельної перевірки слідчого судді [5–8].

Вважаємо такий підхід необґрунтованим та безпідставним, оскільки згідно з положеннями ст. 370 КПК України судові рішення повинні бути законним, обґрунтованим і вмотивованим. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 КПК України [3]. Переконані, що наявність ухвали слідчого судді про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розгляду та встановлені в цьому рішенні обставини ні за яких умов не може впливати та мати преюдиціальне значення для суду під час розгляду клопотання про здійснення спеціального судового провадження, оскільки при розгляді цього клопотання сторона обвинувачення повинна довести, а суд повинен встановити та перевірити наявність підстав та дотримання умов, необхідних для прийняття рішення про призначення спеціального судового провадження у такому кримінальному провадженні.

В цьому контексті справедливим буде зазначити, що існує й протилежна судова практика, коли суди зазначають, що здійснення спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні не зобов'язує суд автоматично приймати рішення про призначення спеціального судового провадження у такому кримінальному провадженні [9; 10]

Правозастосовна практика свідчить, що клопотання про здійснення спеціального судового провадження подається слідчому судді місцевого (окружного) суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, за виключенням таких клопотань у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, які подаються до Вищого антикорупційного суду.

У частині перевірки суб'єкта звернення слід мати на увазі, що ініціювати відповідне клопотання може виключно прокурор. Проведений аналіз змісту клопотань про проведення спеціального судового

провадження показав, що вони зазвичай відповідають загальним вимогам до форми клопотань у кримінальному провадженні. Однак, не можна це ж саме запевнити щодо їх змісту. Згідно практики змістовне наповнення клопотання не є детальним і зазвичай відомості на його обґрунтування викладаються в загальних рисах. З огляду на це, трапляються непоодинокі випадки, коли через допущені процесуальні помилки судді відмовляють прокурору у здійсненні спеціального судового провадження [11].

На нашу думку, за аналогією, клопотання про здійснення спеціального судового провадження повинно містити всі ті самі складові, що і клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Виняток становить перелік свідків, допитувати яких у підготовчому судовому засіданні суд не має повноважень.

Компетенція судді при призначенні спеціального судового провадження визначається такими напрямками:

1) нормами процесуального закону, які закріплюють особливості проведення спеціального судового провадження. Тут мова йде, зокрема, про підстави та обставини, які обумовлюють таке провадження;

2) відомостями, наведеними в клопотанні, у взаємному зв'язку з матеріалами кримінального провадження, які представляються зацікавленим суб'єктом судді.

3) внутрішнім переконанням щодо необхідності у призначенні спеціального судового провадження, або відсутності такої необхідності в кожному конкретному випадку з урахуванням досліджених обставин.

Так, суддя після отримання клопотання про здійснення спеціального судового провадження насамперед вирішує питання щодо наявності підстав для здійснення такого провадження, факту обізнаності обвинуваченого про розпочате щодо нього кримінальне провадження, і у разі їх встановлення постановляє ухвалу про задоволення клопотання та призначає відповідне провадження, або навпаки, відмовляє в задоволенні клопотання. Якщо у справі декілька обвинувачених, суд постановляє ухвалу лише стосовно тих обвинувачених, щодо яких існують

обставини для спеціального судового провадження [3].

Доцільно констатувати, що судова практика щодо розгляду клопотань про здійснення спеціального судового провадження неоднозначна. Серед типових недоліків змісту клопотань, що впливають на результат розгляду і відмову у здійсненні спеціального судового провадження, можна віднести наступні:

1) відсутність (недостатність) даних, що свідчать про належне повідомлення особи про кримінальне провадження [12];

2) відсутність посилання на документи і дані, які свідчать про перебування особи за межами України, на тимчасово окупованій території, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором [13];

3) відсутність (недостатність) даних, що свідчать про оголошення обвинуваченого в міжнародний розшук [14]

4) посилання на здійснення спеціального досудового розслідування як підставу для здійснення спеціального судового провадження [15];

Загалом, за наслідками розгляду такого клопотання суддя може ухвалити одне з трьох рішень: задовольнити клопотання, відмовити у задоволенні клопотання, повернути клопотання прокурору.

У структурі механізму прийняття судових рішень мотивування виступає невід'ємним елементом правової аргументації, що забезпечує зв'язок між встановленими по справі фактичними обставинами та сформульованими правовими висновками. Як обов'язкова процесуальна вимога, мотивування відображає відповідність рішення суду фактичним підставам, які визначені законом як необхідні для ухвалення того чи іншого процесуального акту.

Функціонально мотивування усуває формальну відірваність доказової інформації від підсумкових судових висновків, дозволяє виявити та проаналізувати суперечності між окремими доказами, вказати на прогалини або недостатність доказової бази, а також на способи її заповнення відповідно до принципу змагальності. Через механізм мотивування реалізується також внутрішнє переконання суду, яке є наслідком оцінки всієї сукупності дока-

зів, досліджених у судовому засіданні, з позицій достовірності, достатності та юридичної значущості.

Мотивування слугує зовнішньою формою об'єктивованого суддівського міркування, що відображає особисте розуміння судом застосованих норм матеріального права, їх тлумачення у зв'язку з конкретними фактичними обставинами справи, та виступає гарантією логічної узгодженості, послідовності й передбачуваності судового рішення. У такий спосіб мотивування сприяє не лише підвищенню обґрунтованості судового акту, але й зміцненню довіри до правосуддя, дотриманню принципів справедливості та юридичної визначеності.

Велика палата Верховного Суду в рішенні по справі №11-987 САП-18, посилаючись на Висновок № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів щодо якості судових рішень, роз'яснила, що чітке обґрунтування та аналіз є базовими вимогами досудових рішень та важливим аспектом права на справедливий суд, та визначила, що судові рішення високої якості – це рішення, яке досягає правильного результату наскільки це дозволяють надані судді матеріали, у справедливий швидкий, зрозумілий та недвозначний спосіб. Виклад підстав прийняття рішення не лише полегшує розуміння та сприяє визнанню сторонами суті рішення, а є насамперед, гарантією проти свавілля. А це зобов'язує суддю дати відповідь на аргументи сторін та вказати доводи, що лежать в основі рішення і забезпечують його правомірність. Підстави прийняття рішення повинні бути узгодженими, чіткими, недвозначними, несуперечливими і давати можливість простежити логіку міркувань, з яких суддя ухвалив рішення [16].

Необхідно додати, що В. Н. Глинська, яка досліджувала обґрунтованість рішень у кримінальному процесі, сформулювала такі суттєві риси кримінального процесуального рішення: «обов'язковість його прийняття у встановленому законом порядку та вираження у визначеній законом формі; правовій, державно-владній, загальнообов'язковій, владно-розпорядчий, спонукальній та ініціюючий харак-

тер; спрямованість на вирішення певних кримінально-правових, кримінально-процесуальних та кримінологічних завдань. Узагальнення зазначених рис дозволило сформулювати визначення кримінально-процесуального рішення як вираженого у встановленій законом формі індивідуального правозастосовного акту, в якому компетентні державні органи і посадові особи у передбаченому законом порядку з метою вирішення правових і кримінологічних завдань надають відповіді на питання, що виникли по справі, і виражають владне волевиявлення про дії або бездіяльність, що впливають із встановлених на момент винесення рішення фактичних обставин справи і приписів чинного законодавства» [17, с. 7].

Отже, при складанні клопотання про здійснення спеціального судового провадження прокурорам слід більш ретельно підходити до обґрунтування необхідності проведення такого провадження. Також необхідно подавати вичерпний перелік документів, які підтверджують: 1) факт умисного ухилення особи від кримінальної відповідальності; 2) факт оголошення особи у міжнародний розшук; 3) обізнаність особи щодо кримінального провадження. Стосовно останнього, то документами, які це підтверджують, можуть бути: заява про допуск захисника до участі у кримінальному провадженні й інші документи, що підтверджують спілкування підозрюваного, обвинуваченого із захисником, слідчим прокурором, показання осіб, які контактують з обвинуваченим щодо кримінального провадження. На нашу думку, у доволі частих випадках, коли обвинувачений у соціальних мережах заявляє про незаконне переслідування, тиск та погрози з боку органів досудового розслідування, публікує процесуальні документи тощо, то ці дії слід належним чином фіксувати, і вони повинні бути взяті до уваги судом під час з'ясування факту обізнаності обвинуваченого. У свою чергу, слід пам'ятати, що докази щодо обізнаності обвинуваченого мають відповідати вимогам ст. 84 КПК України.

У разі задоволення суддею клопотання та призначення спеціального судового провадження, судовий розгляд здійсню-

ється за відсутності підозрюваного, а його відсутність не впливає на можливість винести відповідне судове рішення у справі. Якщо після постановлення ухвали про спеціальне судове провадження обвинувачений з'явився або був доставлений до суду, судовий розгляд продовжується з моменту постановлення такої ухвали згідно із загальними правилами, передбаченими КПК України [3].

Висновки. Аналіз судової практики розгляду клопотань про здійснення спеціального судового провадження дозволив виокремити типові недоліки змісту таких клопотань, що впливають на результат розгляду і найчастіше зумовлюють прийняття судом рішення про відмову у здійсненні спеціального судового провадження, а саме: відсутність (недостатність) даних, що свідчать про належне повідомлення особи про кримінальне провадження; відсутність посилання на документи і дані, які свідчать про перебування особи за межами України, на тимчасово окупованій території, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором; відсутність (недостатність) даних, що свідчать про оголошення обвинуваченого в міжнародний розшук; даних, що свідчать про проведення обміну обвинуваченого як військовополоненого; посилання на здійснення спеціального досудового розслідування як на єдину підставу для здійснення спеціального судового провадження.

З огляду на встановлену відсутність закріплення в КПК України вимог до клопотання прокурора про здійснення спеціального судового провадження та запропоновано встановити, що у клопотанні про здійснення спеціального судового провадження зазначаються: 1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання; 2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; 3) виклад обставин, що дають підстави обвинувачувати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на обставини; 4) відомості про те, що обвинувачений виїхав та/або перебуває на тимчасово оку-

пованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про оголошення обвинуваченого в міжнародний розшук, та /або матеріали, що підтверджують прийняття уповноваженим органом рішення про передачу обвинуваченого для обміну як військовополоненого та факт обміну; 5) виклад обставин про те, що обвинувачений переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності (не застосовується до випадків, коли стосовно обвинуваченого уповноваженим органом прийнято рішення про передачу його для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся); 6) виклад обставин, які дають підстави встановити, що обвинувачений знав або повинен був знати про розпочате кримінальне провадження.

Список використаних джерел:

1. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора України*. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
2. Клопотання прокурора у кримінальному провадженні: наук.-практ. посіб. А. В. Столітній, Ю. Г. Севрук, О. В. Сапін та ін.; за ред. А. В. Столітнього. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2021. 294 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
4. Савонюк Р. Щодо термінів і понять Кримінально-процесуального кодексу України. *Право України*. 2004. № 2. С. 99.
5. Ухвала Святошинського районного суду м. Києва у справі № 759/16863/16-к від 08.11.2017. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/70081791>.
6. Ухвала Святошинського районного суду м. Києва у справі № 759/6423/17 від 04.07.2018. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75107503>.
7. Ухвала Дніпровського районного суду м. Києва у справі № 755/5306/17 від 19.06.2020 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90068015>.
8. Ухвала Святошинського районного суду м. Києва у справі № 759/8391/17 від 04.10.2022 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106591184>.

9. Ухвала Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області у справі № 233/1057/18 від 01.04.2019 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80876084>.
10. Ухвала Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області у справі № 233/6358/18 від 11.06.2020 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89742026>.
11. Михайленко В. Процесуальний алгоритм розгляду слідчим суддею клопотання про дозвіл на проведення негласних (слідчих) розшукових дій (частина перша). URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/protsesualnyj-algorytm-rozglyadu-slidchym-suddeyu-klopotannya-pro-dozvil-na-provedennya-neglasnyh-slidchyh-rozshukovyh-dij-chastyna-persha/>
12. Ухвала Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська у справі № 200/9053/17 від 21.12.2017 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/71244769>.
13. Ухвала Слов'янського міськрайонного суду Донецької області у справі № 243/3563/17 від 27.07.2017 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/67973566>.
14. Ухвала Слов'янського міськрайонного суду Донецької області у справі № 236/708/19 від 05.12.2019 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86156519>.
15. Ухвала Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області у справі № 233/6358/18 від 25.02.2019 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80073596>.
16. Про залишення без змін рішення Третьої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 19 липня 2017 року №261/0/15-18 про притягнення Особа 1 до дисциплінарної відповідальності: Рішення Великої Палати Верховного Суду України від 30 січня 2018 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/velyka_palata.
17. Глинська Н. В. Обґрунтованість рішень у кримінальному процесі : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2003. 20 с.

Nahorniuk-Danyliuk O. O. Procedural requirements to the prosecutor's motion for special court proceedings and its consideration

The article emphasizes that the prosecutor's activity in applying the institute of motions is multilateral and systemic, since, on the one hand, such a subject is a participant who has the right to file motions personally as a party to criminal proceedings, and on the other hand, when carrying out procedural guidance of pre-trial investigation, he/she is an official authorized to consider and resolve motions of other participants, as well as to approve/refuse to approve motions of an investigator or a detective. It is noted that changing the name of the document from 'submission' to 'petition' has become a positive development in the context of ensuring the principle of equality, especially given that ensuring procedural equality and competitiveness of the parties in criminal proceedings was identified as one of the main areas of criminal justice reform. Based on the analysis of the court practice of consideration of motions for special court proceedings, the author identifies typical shortcomings in the content of such motions which affect the outcome of consideration and most often lead to a court decision to refuse to conduct special court proceedings. It is found that among the problematic issues which need to be resolved in the course of preparation for trial, attention should be paid to the prosecutor's motion for special court proceedings, namely, to the procedural requirements for such a motion. Thus, when preparing a motion for special court proceedings, prosecutors should be more careful in justifying the need for such proceedings. It is also necessary to submit an exhaustive list of documents confirming: the fact of intentional evasion of criminal liability; the fact of putting a person on the international wanted list; and the person's awareness of the criminal proceedings.

Key words: special criminal proceedings, special court proceedings, petition, prosecutor, suspect, investigating judge, court hearing.